

CEIP Condessa de Fenosa
PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
Ciencias Sociais 6º

1	Índice paxinado	
2	Introdución e contexto	1
3	Vinculación entre obxectivos, secuencias e distribución temporal de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.	2
4	Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición das competencias clave. Materiais e recursos didácticos	20
5	Procedemento para a avaliación inicial	21
6	Procedemento de avaliación continua	21
7	Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente	22
8	Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica	23

Introdución e contexto:

O Ceip Condesa de Fenosa está situado no Barco de Valdeorras, no oriente ourensán, ocupando a cabeceira da comarca de Valdeorras. No concello, a actividade económica agrícola (viticultura) tradicional, veuse superada dende hai bastantes anos pola produción de lousa nas distintas canteiras dos concellos lindeiros e polo sector de servizos, contando cun Hospital Comarcal, Centros de estudos, Delegación de Facenda, Xulgados, etc...

A crise económica determinou a redución do número de alumnado inmigrante, que non hai moito tempo era relevante, e a aparición de carencias económicas no alumnado superando amplamente ás que había noutrora.

O centro educativo, tal e como reflicten os seus documentos, aposta definitivamente por varios eixos de traballo que se artellan ao redor do Equipo da Biblioteca, da Axenda 21, do Equipo de Normalización Lingüística e da promoción das TIC.

Así a promoción da lectura, a alfabetización en información, o compromiso ambiental, os hábitos saudables, a dotación en medios técnicos suficientes, a creación de recursos innovadores na nosa lingua, o coñecemento respecto e valoración do noso patrimonio cultural e o desenvolvemento dun espírito crítico, colaborativo e solidario son o cerne das actividades que se desenvolven dentro e fóra das nosas aulas.

Outro dos aspectos dignos de ter en conta é o da integración: o noso centro é o centro de referencia para a integración de alumnado con necesidades educativas específicas da comarca, e isto non por designación oficial, senón pola aposta decidida de todos os membros da comunidade educativa de promover a integración, convencidos de que é un factor necesario para crearmos unha sociedade máis xusta e solidaria, e ao tempo un elemento enriquecedor para todo o alumnado.

Así pois nas nosas aulas dispoñemos de medios tecnolóxicos, creamos recursos que compartimos na rede, promovemos o uso do noso idioma, fomentamos o respecto á natureza, establecemos lazos de solidariedade entre os membros da comunidade e de fóra dela, somos respectuosos con outras culturas, normalizamos e dinamizamos o noso idioma, valoramos as diferencias dentro dun trato equitativo, entendemos a diversidade como riqueza...

Pero non todo é perfecto, hai eivas no centro que pasan pola escaseza de profesorado, esgotadoras esixencias burocráticas que minguan o traballo educativo, nalgúns casos falla de apoio dende as familias...

En resumo o Ceip Condesa de Fenosa ten como obxectivo fundamental promover o desenvolvemento integral do seu alumnado, fomentando valores solidarios, de respecto e coidado do contorno natural e cultural, fomentando o traballo en equipo, colaborativo, no que se respecten as diferencias de cada quen... Nas verbas de A. Machado, queremos que os nosos alumnos e alumnas sexan, no bo sentido da palabra, bos.

Vinculación entre obxectivos, secuencias e organización temporal de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.

Competencias Clave:

1º. Comunicación lingüística (CCL). – 2º. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT). – 3º. Competencia dixital (CD). – 4º. Aprender a aprender (CAA). – 5º. Competencias sociais e cívicas (CSC). – 6º. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE). – 7º. Conciencia e expresións culturais (CCEC).

Obxectivos:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.

- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
 m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual.
 n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
 o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

Temas transversais:

Comprensión lectora, expresión oral, expresión escrita, comunicación audiovisual, TIC, emprendemento, educación cívica, valores (igualdade, equidade, resolución pacífica de conflitos, liberdade, non discriminación), seguridade viaria.

CIENCIAS SOCIAIS SEXTO								
1ª AVALIACIÓN								
Obx	Contidos	Criterios Av.	Estándares	Grao Consecución	CC	Elementos Transversais	Instrumentos Avaliación	Criterios cualificación (%)
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS								
eh	B1.1.Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das fases do mesmo e a súa aplicación nas Ciencias sociais. B1.2.Recollida de información do tema a tratar, utilizando diferentes fontes (directas e indirectas).	B1.1.Obter información concreta e relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, utilizando diferentes fontes (directas e indirectas).	CSB1.1.1.Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, a analiza, obtén conclusións, reflexiona respecto ao proceso seguido e o comunica oralmente e/ou por escrito.		CAA CMCCT CCL CD	Emprendemento Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control Exposición	5
ehi	B1.3.Utilización das tecnoloxías da información e a comunicación para buscar e seleccionar información, simular procesos e presentar conclusións. B1.4.Desenvolvemento de estratexias para organizar, assimilar e recuperar a información obtida mediante diferentes métodos e fontes.	B1.2.Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación para obter información e como instrumento para aprender, e expresar contidos sobre Ciencias sociais.	CSB1.2.1.Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación (internet, blogs, redes sociais...) para elaborar traballos coa terminoloxía adecuada aos temas tratados.	Coñece e emprega as novas tecnoloxías para realizar os seus traballos.	CD CAA CCL CMCCT CSC	Emprendemento Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control	5
			CSB1.2.2.Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as	Busca e obtén información a través de diferentes medios e é	CD CAA CCL	Emprendemento Comprensión lectora	Escala obsv. Análise de producións	3

	B1.5.Técnicas de traballo intelectual.		tecnoloxías da información e a comunicación.	quen de analizala.	CMCCT CSC	Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Análise caderno Listas control Diarios de clase	
e h b i o	B1.6.Estratexias para desenvolver a responsabilidade, a capacidade de esforzo e a constancia no estudo. Elaboración dun glosario colectivo. B1.7.Uso e utilización correcto de diversos materiais cos que se traballa. B1.8.Utilización e lectura de diferentes linguaxes textuais e gráficos.	B1.3.Desenvolver a responsabilidade, a capacidade de esforzo e a constancia no estudo.	CSB1.3.1.Emprega con rigor e precisión o vocabulario adquirido para elaborar traballos coa terminoloxía axeitada aos temas tratados.	Usa o vocabulario axeitado nos seus traballos de clase e nas actividades propostas.	CCL CAA CMCCT CSC	Expresión oral e escrita	Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control Diarios de clase	3
			CCB1.3.2.Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos.	Traballa de forma autónoma sendo capaz de facer unha presentación oral sobre o tema a tratar.	CCL CAA CMCCT CSC	Expresión oral e escrita	Escala obsv. Análise de producións Exposición	4
h b i	B1.9.Fomento de Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais (de carácter social, xeográfico e histórico). A prensa escrita e dixital como fonte de información.	B1.4.Realizar traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñan a busca, selección e organización de textos de carácter social, xeográfico ou histórico, amosando habilidade para traballar tanto individualmente como de maneira colaborativa dentro dun equipo.	CSB1.4.1.Realiza traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñen a busca, selección e organización de textos de carácter xeográfico, social e histórico.	É quen de traballar de xeito individual ou en grupo.	CAA CD CSIEE CSC CCL CMCCT	Emprendemento Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control Diario de clase Exposición	4
h b	B1.10.Utilización de técnicas para potenciar a cohesión do grupo e o traballo cooperativo.	B1.5.Valorar o traballo en grupo, amosando actitudes de cooperación e participación responsable, aceptando as diferenzas con respecto e tolerancia cara ás ideas e achegas alleas nos diálogos e debates.	CSB1.5.1.Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, e amosa habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	Emprega estratexias de traballo individual ou cooperativo adoptando un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas que poidan xurdir.	CSC CAA CSIEE	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	4
			CSB1.5.2.Participa en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático.	Traballa en grupo respetando os principios dun funcionamento democrático.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	5

a h i	B1.11. Estratexias para a resolución de conflitos, utilización das normas de convivencia e valoración da convivencia pacífica e tolerante.	B1.6. Respecta a variedade dos diferentes grupos humanos e valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre todos eles sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos.	CSB1.6.1. Valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre os diferentes grupos humanos sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos.	Acata as normas de convivencia dentro da aula e do centro.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	5
a c	B1.12. Participación activa e construtiva na vida social.	B1.7. Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida social creando estratexias para resolver conflitos e empregando códigos de conduta xeralmente aceptados.	CSB1.7.1. Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida da aula e do centro e crea e utiliza estratexias para resolver conflitos entre seus compañeiros	Amosa actitudes de cooperación, participación e respecto cara os demais.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	5
			CSB1.7.2. Identifica e utiliza os códigos de conduta e os usos xeralmente aceptados nas distintas sociedades e contornos (escola, familia, barrio etc.)	Acepta e cumpre as normas xerais de conduta.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	5
a h	B1.13. A cooperación e o diálogo como valores democráticos fundamentais.	B1.8. Valorar a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos, fomentando os valores democráticos.	CSB1.8.1. Valora a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos e fomenta os valores democráticos.	É quen de evitar e resolver conflitos a través do diálogo fomentando os valores democráticos.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	5
b d	B1.14. Iniciativa emprendedora. Actividades de experimentación.	B1.9. Desenvolver a creatividade e o espírito emprendedor aumentando as capacidades para aproveitar a información, as ideas e presentar conclusións innovadoras.	CSB1.9.1. Amosa actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese, creatividade na aprendizaxe e espírito emprendedor que o fan activo ante as circunstancias que lle rodean.	Traballa de xeito autónomo e con iniciativa propia.	CSIEE CSC CAA	Emprendemento	Escala obsv. Diario de clase Listas control	5
			CSB1.9.2. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	Amosa iniciativa propia para as tarefas a realizar e na toma de decisións.	CAA CSIEE	Emprendemento	Escala obsv. Diario de clase Listas control	5
a b c	B1.15. Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos.	B1.10. Desenvolver actitudes en cooperación e de traballo en equipo, así como o hábito de asumir	CSB1.10.1. Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo, valora as ideas alleas e reacciona con intuición, apertura e flexibilidade ante	Traballa de xeito autónomo e mostra actitudes de cooperación,	CSC CAA CSIEE	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	5

		novos roles nunha sociedade en continuo cambio.	elas. CSB1.10.2.Planifica traballos en grupo, coordina equipos, toma decisións e acepta responsabilidades.	participación e respecto. Amosa unha actitude responsable e emprendedora.	CSC CAA CSIEE	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	5
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA								
h g e i	B2.1.Cartografía. Planos, mapas e planisferios. B2.2.Tipos de mapas: físicos, políticos e temáticos. B2.3. Escalas e signos convencionais dun mapa. B2.4.Técnicas de orientación no espazo. Elaboración dun itinerario de viaxe coa axuda de ferramentas dixitais.	B2.1.Describir correctamente planos e mapas, incluíndo os planisferios, nterpretando a súa escala e signos convencionais.	CSB2.1.1.Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, incluíndo os planisferios, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.	Interpreta mapas de distintos tipos a partir da súa lenda.	CMCCT CAA	Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	3
e g h	B2.5.O clima. Elementos e factores climáticos.	B2.2.Identificar os elementos que inflúen no clima, explicando como actúan nel e adquirindo unha idea básica de clima e dos factores que o determinan.	CSB2.2.1.Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que o determinan.	Diferencia entre clima e tempo atmosférico e recoñece os factores e os elementos que inflúen no clima.	CMCCT CCL	Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	4
e h o	B2.6.A paisaxe: elementos que o forman, tipos de paisaxes. B2.7.Características dos principais paisaxes de España e de Europa	B2.3.Explicar que é unha paisaxe, identificar os principais elementos que o compoñen e as características dos principais paisaxes de España e de Europa.	CSB2.3.1.Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España e de Europa valorando a súa diversidade.	1. Diferencia os distintos tipos de paisaxes e os elementos que as forman. 2. Recoñece as características da paisaxe de Galicia, España e Europa.	CMCCT CCL CSC	Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	4

e h	B2.8.A diversidade xeográfica das paisaxes de Europa: relevo, climas e hidrografía. B2.9. Utilización e consulta en sistemas de información xeográfica.	B2.4. Identificar as principais unidades de relevo de Europa, os seus climas e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa.	CSB2.4.1. Localiza nun mapa o relevo de Europa, as súas vertentes hidrográficas e o seu clima.	É quen de localizar nun mapa as principais unidades de relevo de Europa, os ríos máis importantes e as diferentes zonas climáticas.	CMCCT	Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Probos obxectivos	4
			CSB2.4.2. Recoñece as principais características do relevo, os ríos e o clima de Europa.	Coñece as características principais do relevo, dos ríos e do clima de Europa.	CMCCT CAA	Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Probos obxectivos	4
a b h	B2.10. A intervención humana no medio. Consumo responsable. Os problemas da contaminación. B2.11. O desenvolvemento sostible. B2.12. Elaboración dun plan de reciclaxe	B2.5. Explicar a influencia do comportamento humano no medio natural, identificando o uso sostible dos recursos naturais propoñendo unha serie de medidas necesarias para o desenvolvemento sostible da humanidade, especificando os seus efectos positivos.	CSB2.5.1. Explica o uso sostible dos recursos naturais propoñendo e adoitando unha serie de medidas e actuacións que conducen á mellora das condicións ambientais do noso planeta.	1. Define o concepto de desenvolvemento sostible considerando unha forma axeitada de compatibilizar o aproveitamento económico da natureza e a súa conservación. 2. É quen de explicar o importante que é coidar o medio así coma de recoñecer as consecuencias das accións humanas sobre este. 3. Defende un desenvolvemento sostible e un consumo responsable.	CSC CMCCT CAA CCL	Emprendemento Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Probos obxectivos	4
a b h	B2.13. O cambio climático: causas e consecuencias.	B2.6. Explicar as consecuencias que teñen as nosas accións sobre o clima e o	CSB2.6.1 Explicar as causas e consecuencias do cambio climático e as actuacións responsables para frealo.	Comprende o que é o efecto invernadoiro e a súa influencia no cambio climático que se está a	CSC CMCCT CAA CCL	Emprendemento Expresión oral e escrita TICS Comunicación	Análise de producións Análise do caderno	4

		cambio climático.		producir.		audiovisua	Rexistro tarefas diarias Probas obxectivas	
--	--	-------------------	--	-----------	--	------------	---	--

CIENCIAS SOCIAIS SEXTO								
2ª AVALIACIÓN								
Obx	Contidos	Criterios Av.	Estándares	Grao Consecución	CC	Elementos Transversais	Instrumentos Avaliación	Criterios cualificación (%)
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS								
e h	B1.1.Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das fases do mesmo e a súa aplicación nas Ciencias sociais. B1.2.Recollida de información do tema a tratar, utilizando diferentes fontes (directas e indirectas).	B1.1.Obter información concreta e relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, utilizando diferentes fontes (directas e indirectas).	CSB1.1.1.Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, a analiza, obtén conclusións, reflexiona respecto ao proceso seguido e o comunica oralmente e/ou por escrito.	É quen de buscar e organizar información sobre un tema e expoñela de forma oral ou escrita.	CAA CMCCT CCL CD	Emprendemento Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control Exposición	3
e h i	B1.3.Utilización das tecnoloxías da información e a comunicación para buscar e seleccionar información, simular procesos e presentar conclusións. B1.4.Desenvolvemento de estratexias para organizar, assimilar e recuperar a información obtida mediante diferentes métodos e fontes. B1.5.Técnicas de traballo intelectual.	B1.2.Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación para obter información e como instrumento para aprender, e expresar contidos sobre Ciencias sociais.	CSB1.2.1.Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación (internet, blogs, redes sociais...) para elaborar traballos coa terminoloxía adecuada aos temas tratados. CSB1.2.2.Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.	Coñece e emprega as nova tecnoloxías para realizar os seus traballos. Busca e obtén información a través de diferentes medios e é quen de analizala.	CD CAA CCL CMCCT CSC CD CAA CCL CMCCT CSC	Emprendemento Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual Emprendemento Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control Diarios de clase	3 2
e h b	B1.6.Estratexias para desenvolver a responsabilidade, a capacidade de esforzo e a constancia no estudo.	B1.3.Desenvolver a responsabilidade, a capacidade de esforzo e a	CSB1.3.1.Emprega con rigor e precisión o vocabulario adquirido para elaborar traballos coa terminoloxía axeitada aos	Usa o vocabulario axeitado nos seus traballos de clase e nas	CCL CAA CMCCT	Expresión oral e escrita	Escala obsv. Análise de producións	2

i o	Elaboración dun glosario colectivo. B1.7. Uso e utilización correcto de diversos materiais cos que se traballa. B1.8. Utilización e lectura de diferentes linguaxes textuais e gráficos.	constancia no estudo.	temas tratados.	actividades propostas.	CSC		Análise caderno Listas control Diarios de clase	
			CCB1.3.2. Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos.	Traballa de forma autónoma sendo capaz de facer unha presentación oral sobre o tema a tratar.	CCL CAA CMCCT CSC	Expresión oral e escrita	Escala obsv. Análise de producións Exposición	3
h b i	B1.9. Fomento de Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais (de carácter social, xeográfico e histórico). A prensa escrita e dixital como fonte de información.	B1.4. Realizar traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñan a busca, selección e organización de textos de carácter social, xeográfico ou histórico, amosando habilidade para traballar tanto individualmente como de maneira colaborativa dentro dun equipo.	CSB1.4.1. Realiza traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñen a busca, selección e organización de textos de carácter xeográfico, social e histórico.	É quen de traballar de xeito individual ou en grupo.	CAA CD CSIEE CSC CCL CMCCT	Emprendemento Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control Diario de clase Exposición	3
h b	B1.10. Utilización de técnicas para potenciar a cohesión do grupo e o traballo cooperativo.	B1.5. Valorar o traballo en grupo, amosando actitudes de cooperación e participación responsable, aceptando as diferenzas con respecto e tolerancia cara ás ideas e achegas alleas nos diálogos e debates.	CSB1.5.1. Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, e amosa habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	Emprega estratexias de traballo individual ou cooperativo adoptando un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas que poidan xurdir.	CSC CAA CSIEE	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
			CSB1.5.2. Participa en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático.	Traballa en grupo respetando os principios dun funcionamento democrático.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
a h i	B1.11. Estratexias para a resolución de conflitos, utilización das normas de convivencia e valoración da convivencia pacífica e tolerante.	B1.6. Respecta a variedade dos diferentes grupos humanos e valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre todos eles sobre a base dos valores	CSB1.6.1. Valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre os diferentes grupos humanos sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos.	Acata as normas de convivencia dentro da aula e do centro.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3

		democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos.						
a c	B1.12.Participación activa e construtiva na vida social.	B1.7.Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida social creando estratexias para resolver conflitos e empregando códigos de conduta xeralmente aceptados.	CSB1.7.1.Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida da aula e do centro e crea e utiliza estratexias para resolver conflitos entre seus compañeiros	Amosa actitudes de cooperación, participación e respecto aos demais.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
			CSB1.7.2.Identifica e utiliza os códigos de conduta e os usos xeralmente aceptados nas distintas sociedades e contornos (escola, familia, barrio etc.)	Acepta e cumpre as normas xerais de conduta.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
a h	B1.13.A cooperación e o diálogo como valores democráticos fundamentais.	B1.8.Valorar a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos, fomentando os valores democráticos.	CSB1.8.1.Valora a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos e fomenta os valores democráticos.	É quen de evitar e resolver conflitos a través do diálogo fomentando os valores democráticos.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
b d	B1.14.Iniciativa emprendedora. Actividades de experimentación.	B1.9.Desenvolver a creatividade e o espírito emprendedor aumentando as capacidades para aproveitar a información, as ideas e presentar conclusións innovadoras.	CSB1.9.1.Amosa actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese, creatividade na aprendizaxe e espírito emprendedor que o fan activo ante as circunstancias que lle rodean.	Traballa de xeito autónomo e con iniciativa propia.	CSIEE CSC CAA	Emprendemento	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
			CSB1.9.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	Amosa iniciativa propia cara as tarefas a realizar e na toma de decisións.	CAA CSIEE	Emprendemento	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
a b c	B1.15.Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos.	B1.10.Desenvolver actitudes en cooperación e de traballo en equipo, así como o hábito de asumir novos roles nunha sociedade en continuo cambio.	CSB1.10.1.Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo, valora as ideas alleas e reacciona con intuición, apertura e flexibilidade ante elas.	Traballa de xeito autónomo e mostra actitudes de cooperación, participación e respecto.	CSC CAA CSIEE	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
			CSB1.10.2.Planifica traballos en grupo, coordina equipos, toma decisións e acepta responsabilidades.	Amosa unha actitude responsable e emprendedora.	CSC CAA CSIEE	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3

BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE								
a d h	B3.1.A Unión Europea. B3.2.A organización económica, social, política e territorial da Unión Europea. - Aproximación a algunhas características significativas dos países europeos a través dun proxecto cooperativo.	B3.1. Identificar a estrutura e os fins da Unión Europea, explicando algunhas vantaxes derivadas do feito de formar parte da Unión Europea.	CSB3.1.1. Explica que é a Unión Europea e cales son os seus obxectivos políticos e económicos e localiza nun mapa os países membros e as súas capitais.	1. Sabe o que é a Unión Europea, o seu proceso de creación e os seus obxectivos económicos e políticos. 2. Sabe cales son os países que a compoñen e localízalos nun mapa así coma outros países relevantes de Europa, indicando as súas capitais.	CSC CCEC CCL	Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Análise de producións Análise do caderno Registro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	3
			CSB3.1.2. Identifica as principais institucións e os seus órganos de goberno na Unión Europea, recoñecendo os seus símbolos e explicando en que consiste o mercado único e a zona euro.	1. Recoñece as principais institucións e órganos de goberno da Unión Europea e as súas funcións. 2. É quen de explicar algunhas vantaxes derivadas do feito de formar parte da Unión Europea e da zona euro.	CSC CCL	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Análise do caderno Registro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	3
d g h i	B3.3. Demografía e poboación. Variables demográficas. B3.4. Conceptos demográficos: poboación absoluta, densidade de poboación, distribución espacial, crecemento natural e crecemento real da poboación. B3.5. Representación gráfica de datos demográficos: as pirámides de poboación.	B3.2. Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e calculalos a partir dos datos de poboación.	CSB3.2.1. Define poboación dun territorio e identifica os principais factores que inciden nesta e defíneos correctamente.	Comprende o que é a poboación e recoñece os elementos que inflúen nela.	CSC CCL	Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Análise de producións Análise do caderno Registro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	3
			CSB3.2.2. Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.	Elabora e interpreta pirámides de poboación.	CMCCT CSC CAA	Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Análise de producións Análise do	3

							caderno Rexistro tarefas diarias Probas obxectivas	
d g o h	B3.6 Poboación de Europa: distribución e evolución.	B3.3.Distinguir as principais características española e europea, explicando a súa evolución e a súa distribución demográfica e representándoa graficamente.	CSB3.3.1.Describe as principais características da poboación española e europea.	Coñece as características da poboación española e europea.	CSC CCL	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	3
			CSB3.3.2.Explica o proceso da evolución da poboación en España e Europa e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.	Coñece a evolución da poboación en España e en Europa no tempo e a importancia que nese proceso tiveron a natalidade, a mortandade, a esperanza de vida, a emigración ea inmigración, a densidade de poboación, o paro, etc...	CSC CCL CAA	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Probas obxectivas	3
			CSB3.3.3.Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española e europea.	Recoñece os factores que determinan a distribución da poboación en España e en Europa.	CSC	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	3
			CSB3.3.4.Describe a densidade de poboación de España comparándoa	Interpreta e comprende gráficos que comparan a	CSC CMCCT	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións	2

			mediante gráficos coa media da Unión Europea.	poboación española coa do resto de Europa.			Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	
a d o h	B3.7.Os movementos migratorios: éxodo rural, a emigración a Europa, a chegada de emigrantes ao noso país, problemas actuais da poboación. Estudo dos movementos migratorios da familia.	B3.4.Describir os movementos migratorios da poboación galega e de España explicando o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país e identificar os problemas actuais da poboación.	CSB3.4.1.Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país.	Entende que factores influen na poboación coma a emigración, a inmigración e o éxodo rural; entre outros.	CSC CCEC CCL	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Probas obxectivas	3
			CSB3.4.2.Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación: superpoboación, envellecemento, inmigración etc.	Explica o envellecemento da poboación coma característica principal da poboación española e europea.	CSC CCEC	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	3
h o	B3.8.As actividades económicas e os sectores produtivos de España e Europa. B3.9.A produción de bens e servizos.	B3.5.Identificar as actividades que pertencen a cada un dos sectores económicos, describir as características destes recoñecendo as principais actividades económicas de España e Europa.	CSB3.5.1.Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.	Coñece os tres sectores produtivos en España e en Europa e as actividades que comprende cada un deles.	CSC CMTC	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	3
			CSB3.5.2.Explica as actividades relevantes dos sectores primario,	Identifica os rasgos máis relevantes dos sectores	CSC CCL	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións	3

			secundario e terciario en España e Europa e as súas localizacións nos territorios correspondentes	primario, secundario e terciario en España e Europa, así coma as actividades características de cada sector.			Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	
b h	B3.10.O consumo e a publicidade. Debates sobre a influencia da publicidade nas nosas prácticas diarias.	B3.6.Describir o funcionamento da publicidade e as súas técnicas distinguindo publicidade educativa e publicidade consumista.	CSB3 6.1.Valora con espírito crítico a función da publicidade e reconece e explica as técnicas publicitarias máis habituais, analizando exemplos concretos.	Entende o uso da publicidade para fomentar o consumo e analiza as súas vantaxes e desvantaxes; así coma os perigos das estratexias comerciais.	CSIEE CAA CSC	Emprendemento Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Composicións Listas control	2
g h b	B3.11.Educación financeira. O diñeiro. O aforro. Elaboración dun presuposto persoal.	B3.7.Tomar conciencia do valor do diñeiro e dos seus usos mediante un consumo responsable e o sentido do aforro.	CSB3 7.1.Diferencia entre distintos tipos de gasto e adapta o seu presuposto a cada un deles	Recoñece que cousas son imprescindibles e de cales se pode prescindir á hora de ir a mercar fomentando deste xeito un consumo responsable.	CSIEE CAA CMCCT CSC	Ed. cívica Valores	Análise de producións Composicións Listas control	3
CSB3 7.2.Planifica os seus aforros para gastos futuros elaborando un pequeno presuposto persoal.			Recoñece a importancia dos cartos e é quen de elaborar un pequeno presuposto persoal para xestionar os seus aforros.	CSIEE CAA CMCCT CSC	Ed. cívica Valores	Análise de producións Composicións Listas control	3	
CSB3.7.3.Investiga sobre diferentes estratexias de compra, comparando prezos e recompilando información			Practica o consumo responsable.	CSIEE CAA CMCCT CSC	Emprendemento Ed. cívica Valores	Análise de producións Composicións Listas control	3	
b h	B3.12.Empregabilidade e espírito emprendedor.	B3.8.Comprender os beneficios que ofrece o espírito emprendedor.	CSB3 8.1.Desenvolve a creatividade e valora a capacidade emprendedora dos membros dunha sociedade.	Recoñece quen ten espírito emprendedor e quen non no seu redor.	CSIEE CAA CSC	Emprendemento Ed. cívica Valores	Análise de producións Composicións Listas control	2
h	B3.13.A empresa. Actividade e funcións.	B3.9.Explica as características esenciais	CSB3.9.1.Identifica diferentes tipos de empresa segundo o seu tamaño e o sector	Diferencia os distintos tipos de empresa segundo	CSC CMCCT	Expresión oral e escrita TICS	Escala obsv. Composicións	2

		dunha empresa, especificando as diferentes actividades e formas de organización que poden desenvolver distinguindo entre os diferentes tipos de empresas.	económico ao que pertencen ás actividades que desenvolven.	a actividade a que se adiquen.			Listas control	
			CSB3.9.2.Describe diversas formas de organización empresarial.	Recoñece distintas formas de organización empresarial.	CCL CSC	Expresión oral e escrita TICS	Escalas de observación Composición	2
			CSB3.9.3.Define termos sinxelos relacionados co mundo da empresa e a economía, ilustrando as definicións con exemplos.	Domina un vocabulario sinxelo relacionado co mundo da empresa.	CCL CSC	Expresión oral e escrita TICS	Escalas de observación Composición	2

CIENCIAS SOCIAIS SEXTO

3ª AVALIACIÓN

Obx	Contidos	Criterios Av.	Estándares	Grao Consecución	CC	Elementos Transversais	Instrumentos Avaliación	Criterios cualificación (%)
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS								
eh	B1.1.Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das fases do mesmo e a súa aplicación nas Ciencias sociais. B1.2.Recollida de información do tema a tratar, utilizando diferentes fontes (directas e indirectas).	B1.1.Obter información concreta e relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, utilizando diferentes fontes (directas e indirectas).	CSB1.1.1.Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, a analiza, obtén conclusións, reflexiona respecto ao proceso seguido e o comunica oralmente e/ou por escrito.	É quen de buscar e organizar información sobre un tema e expoñela de forma oral ou escrita.	CAA CMCCT CCL CD	Emprendemento Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control Exposición	3
ehi	B1.3.Utilización das tecnoloxías da información e a comunicación para buscar e seleccionar información, simular procesos e presentar conclusións. B1.4.Desenvolvemento de estratexias para organizar, assimilar e recuperar a información obtida mediante diferentes métodos e fontes. B1.5.Técnicas de traballo intelectual.	B1.2.Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación para obter información e como instrumento para aprender, e expresar contidos sobre Ciencias sociais.	CSB1.2.1.Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación (internet, blogs, redes sociais...) para elaborar traballos coa terminoloxía adecuada aos temas tratados. CSB1.2.2.Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.	Coñece e emprega as novas tecnoloxías para realizar os seus traballos. Busca e obtén información a través de diferentes medios e é quen de analizala.	CD CAA CCL CMCCT CSC CD CAA CCL CMCCT CSC	Emprendemento Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual Emprendemento Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación	Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control	3 2

						audiovisual	Diarios de clase	
e h b i o	B1.6.Estratexias para desenvolver a responsabilidade, a capacidade de esforzo e a constancia no estudo. Elaboración dun glosario colectivo. B1.7.Uso e utilización correcto de diversos materiais cos que se traballa. B1.8.Utilización e lectura de diferentes linguaxes textuais e gráficos.	B1.3.Desenvolver a responsabilidade, a capacidade de esforzo e a constancia no estudo.	CSB1.3.1.Emprega con rigor e precisión o vocabulario adquirido para elaborar traballos coa terminoloxía axeitada aos temas tratados.	Usa o vocabulario axeitado nos seus traballos de clase e nas actividades propostas.	CCL CAA CMCCT CSC	Expresión oral e escrita	Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control Diarios de clase	2
			CCB1.3.2.Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos.	Traballa de forma autónoma sendo capaz de facer unha presentación oral sobre o tema a tratar.	CCL CAA CMCCT CSC	Expresión oral e escrita	Escala obsv. Análise de producións Exposición	3
h b i	B1.9.Fomento de Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais (de carácter social, xeográfico e histórico). A prensa escrita e dixital como fonte de información.	B1.4.Realizar traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñan a busca, selección e organización de textos de carácter social, xeográfico ou histórico, amosando habilidade para traballar tanto individualmente como de maneira colaborativa dentro dun equipo.	CSB1.4.1.Realiza traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñen a busca, selección e organización de textos de carácter xeográfico, social e histórico.	É quen de traballar de xeito individual ou en grupo.	CAA CD CSIEE CSC CCL CMCCT	Emprendemento Comprensión lectora Expresión oral e escrita TICS Comunicación audiovisual	Escala obsv. Análise de producións Análise caderno Listas control Diario de clase Exposición	3
h b	B1.10.Utilización de técnicas para potenciar a cohesión do grupo e o traballo cooperativo.	B1.5.Valorar o traballo en grupo, amosando actitudes de cooperación e participación responsable, aceptando as diferenzas con respecto e tolerancia cara ás ideas e achegas alleas nos diálogos e debates.	CSB1.5.1.Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, e amosa habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	Emprega estratexias de traballo individual ou cooperativo adoptando un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas que poidan xurdir.	CSC CAA CSIEE	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
			CSB1.5.2.Participa en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático.	Traballa en grupo respetando os principios dun funcionamento democrático.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
a h	B1.11. Estratexias para a resolución de conflitos, utilización das normas	B1.6.Respecta a variedade dos diferentes grupos	CSB1.6.1.Valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre os	Acata as normas de convivencia dentro da	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase	3

i	de convivencia e valoración da convivencia pacífica e tolerante.	humanos e valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre todos eles sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos.	diferentes grupos humanos sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos.	aula e do centro.			Listas control	
a c	B1.12.Participación activa e construtiva na vida social.	B1.7.Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida social creando estratexias para resolver conflitos e empregando códigos de conduta xeralmente aceptados.	CSB1.7.1.Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida da aula e do centro e crea e utiliza estratexias para resolver conflitos entre seus compañeiros	Amosa actitudes de cooperación, participación e respecto cara os demais.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
			CSB1.7.2.Identifica e utiliza os códigos de conduta e os usos xeralmente aceptados nas distintas sociedades e contornos (escola, familia, barrio etc.)	Acepta e cumpre as normas xerais de conducta.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
a h	B1.13.A cooperación e o diálogo como valores democráticos fundamentais.	B1.8.Valorar a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos, fomentando os valores democráticos.	CSB1.8.1.Valora a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos e fomenta os valores democráticos.	É quen de evitar e resolver conflitos a través do diálogo fomentando os valores democráticos.	CSC CAA	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
b d	B1.14.Iniciativa emprendedora. Actividades de experimentación.	B1.9.Desenvolver a creatividade e o espírito emprendedor aumentando as capacidades para aproveitar a información, as ideas e presentar conclusións innovadoras.	CSB1.9.1.Amosa actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese, creatividade na aprendizaxe e espírito emprendedor que o fan activo ante as circunstancias que lle rodean.	Traballa de xeito autónomo e con iniciativa propia.	CSIEE CSC CAA	Emprendemento	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
			CSB1.9.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	Amosa iniciativa propia cara as tarefas a realizar e na toma de decisións.	CAA CSIEE	Emprendemento	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
a b c	B1.15.Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos.	B1.10.Desenvolver actitudes en cooperación e de traballo en equipo, así como o hábito de asumir novos roles nunha	CSB1.10.1.Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo, valora as ideas alleas e reacciona con intuición, apertura e flexibilidade ante elas.	Traballa de xeito autónomo e mostra actitudes de cooperación, participación e respecto.	CSC CAA CSIEE	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3

		sociedade en continuo cambio.	CSB1.10.2.Planifica traballos en grupo, coordina equipos, toma decisións e acepta responsabilidades.	Amosa unha actitude responsable e emprendedora.	CSC CAA CSIEE	Emprendemento Valores Ed. cívica	Escala obsv. Diario de clase Listas control	3
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA								
g h i o b	B4.1.As idades da historia: duración e datación dos feitos históricos significativos que as acoutan. ▪B4.2.As fontes históricas e a súa clasificación. Realización dun traballo expositivo seleccionando e clasificando distintas fontes (artísticas, literarias, gráficas, estadísticas, cartográficas, orais, etc.)	B4.1.Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia.	CSB4.1.1.Define o concepto de prehistoria, identifica a idea de idade da historia e data as idades da historia, asociadas aos feitos que marcan os inicios e finais nomeando algunhas fontes da historia representativas de cada unha delas.	Interpreta mapas de distintos tipos a partir da súa lenda.	CSC CAA CCEC CCL CMCCT	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	4
g h i	B4.3.O tempo histórico e a súa medida. B4.4.Técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado: os mapas históricos e as liñas do tempo. Realización dunha liña do tempo que recolla os acontecementos históricos máis relevantes que marcan as idades da historia.	B4.2.Utiliza as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade para ordenar temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes.	CSB4.2.1.Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.	Sabe debuxar e interpretar unha liña do tempo.	CSC CMCCT CAA CCEC	Expresión oral e escrita TICS Emprendemento	Escala de observación Composición	3
b d o h	B4.5.As transformacións económicas, políticas, sociais e culturais do século XIX. B4.6.España na Idade Contemporánea I: o século XIX. B4.7.As transformacións económicas, políticas, sociais e culturais do século XX. B4.8.España na Idade Contemporánea II: o século XX. Mulleres e homes relevantes na historia de España e Galicia. B4.9.España na Unión Europea.	B4.3. Identificar, localizar no tempo e no espazo e comprender os procesos e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais, máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.	CSB4.3.1.Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes das distintas idades da historia en España. CSB4.3.2. Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia de España describindo as principais características de cada unha delas.	Coñece e sitúa nunha liña do tempo as diferentes idades da historia en España. Recoñece os feitos máis relevantes da historia de España.	CMCCT CSC CCEC CMCCT CSC CCEC	Expresión oral e escrita TICS Expresión oral e escrita TICS	Escala de observación Composición Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas	4 4

B4.10.O Mundo Actual. Realización de arquivos sobre temas de actualidade.					obxectivas	
	CSB4.3.3.Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas.	Coñece as características principais da formas de vida e da organización social en España ao longo da historia.	CSC CCEC	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	4
	CSB4.3.4.Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais das distintas etapas da historia de España citando os seus representantes máis significativos.	Coñece as características principais das producións artísticas da historia en España e os seus principais representantes.	CCEC CMCCT CSC	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	5
	CSB4.3.5.Explica os principais acontecementos que se produciron durante o s. XIX e XX e que determinan a nosa historia contemporánea.	Coñece os feitos principais da nosa historia contemporánea.	CSC CCEC CAA	Expresión oral e escrita TICS	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas conceptuais Probas obxectivas	5
	CSB4.3.6.Describe as características da sociedade española actual, e valora o seu carácter democrático e plural, así como a pertenza á Unión Europea.	Recoñece as características da sociedade actual.	CSC CCEC CAA	Expresión oral e escrita TICS Ed. cívica	Análise de producións Análise do caderno Rexistro tarefas diarias Mapas	5

							conceptuais Probas obxectivas	
do	B4.11.Noso patrimonio histórico e cultural. B4.12.Patrimonio da Humanidade. Elaboración dunha guía sobre os sitios e lugares Patrimonio da Humanidade.	B4.4.Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar.	CSB4.4.1. Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	Recoñece a importancia dos restos que chegaron ata os nosos días para coñecer as formas de vida do pasado.	CSC CCEC CAA	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Listas control Rexistro anecdótico	5
			CSB4.4.2. Respecta os restos históricos e os valora como un patrimonio que debemos legar e recoñece o valor que o patrimonio arqueolóxico monumental nos achega para o coñecemento do pasado.	Valora as distintas manifestacións artísticas que chegaron ata nós.	CSC CCEC CAA	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Listas control Rexistro anecdótico	5
do h	B4.13. Museos, sitios e monumentos históricos como espazos de aprendizaxe e gozo.	B4.5. Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural.	CSB4.5.1. Respecta e asume o comportamento que debe cumprirse cando visita un museo ou un edificio antigo.	Sabe comportarse e respecta as normas nas visitas culturais.	CSC CCEC CAA	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Listas control	5
			CSB4.5.2. Aprecia a herdanza cultural a escala local, nacional e europea como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.	Entende que hai que coidar e respetar o patrimonio natural, cultural e artístico que chegou ata nós para que perdure moitos anos máis.	CSC CCEC CAA	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Listas control Rexistro anecdótico	5

Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición das competencias clave. Materiais e recursos didácticos.

A metodoloxía que se vai empregar procurará unha aprendizaxe significativa, dándolle ao labor didáctico un enfoque globalizador, e na medida das posibilidades lúdico e motivador. Poñeremos especial atención nun trato individualizado, respectando as peculiaridades de cada neno, atendendo aos seus ritmos de aprendizaxe e aos seus intereses persoais.

Promoveremos un enfoque interdisciplinar das materias e unha aprendizaxe activa, na que o alumno sexa quen de construír a súa propia aprendizaxe, que se desenvolverá nun ambiente que promoverá o traballo cooperativo, fomentando a aprendizaxe entre iguais.

O desenvolvemento de proxectos en torno as materias de estudo serán promovidos como elementos enriquecedores e altamente motivadores e por ser

o xeito de afianzar as competencias clave.

Se tentará que as tarefas que se desenvolvan vaian orientadas á resolución de problemas da vida real.

Na medida das posibilidades se empregarán recursos da rede e as achegas que as TIC fan ao mundo escolar, conscientes de que ese será o mundo no que se moverán os nosos alumnos. Daquela tentaremos desenvolver un espírito crítico con respecto delas, explotando as súas posibilidades pero facendo un uso axeitado e seguro das mesmas.

Atenderemos aos distintos ritmos de aprendizaxe do alumnado, e promoveremos unha educación inclusiva.

A lectura e a súa promoción terá un tratamento específico dentro da aula.

Procedemento para a avaliación inicial.

Como primeiro paso se analizarán as actas finais do curso anterior do grupo de alumnos e os informes individualizados dos mesmos.

A comezo do curso se realizarán probas no marco da primeira quincena de clases, durante o mes de setembro, para avaliar o estado dos coñecementos do alumnado e marcarnos o punto de partida do noso traballo. Estas probas se farán tendo en conta os estándares do curso anterior.

Os instrumentos de avaliación serán fundamentalmente listaxes de control e listas de verificación, e a análise da actividade desenvolvida na aula.

Recollidos os datos da avaliación inicial se determinarán aqueles estándares que requiran dun tratamento máis intenso de cara a garantir un aproveitamento axeitado do curso.

Procedemento de avaliación continua.

Como se desprende dos instrumentos de avaliación que se mostran na programación do curso, a avaliación que se vai desenvolver é fundamentalmente a observación das realizacións do alumnado no desenvolvemento normal da clase, ao través da análise das súas producións, do seu caderno de clase... Tamén se empregarán rúbricas, listas de observación e de verificación para valorar a actividade que desenvolva nas propostas de traballo que se fagan na aula.

Durante o curso se realizarán 3 avaliacións correspondentes aos tres trimestres do ano académico, nas que se valorará a adquisición das competencias clave e o nivel de logro. Nas sesións de avaliación se tomarán medidas para o reforzo educativo daqueles alumnos/as que non acaden un desempeño axeitado.

Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.

Empregaremos ao remate do proceso a seguinte táboa para valorar o proceso de ensino e a práctica docente:

	1	2	3	4
Deseño distintas actividades de aprendizaxe para o logro de cada un dos obxectivos				
Motivo aos meus alumnos comunicándolles os obxectivos que quero acadar e a finalidade das actividades, partindo dos seus coñecementos previos.				
Relaciono os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade e creando expectativas				
Emprego metodoloxías que favorezan o desenvolvemento dunha actitude positiva do alumno e que teña en conta os seus intereses				
Propoño actividades que favorecen a aprendizaxe autónoma				
Cando comezamos unha actividade nova os alumnos coñecen os obxectivos e competencias que se queren desenvolver, as diferentes actividades a realizar e como se lles vai avaliar.				
As actividades que propoño están relacionadas con situacións da vida real				
En función das características de cada alumno suscito tarefas e logros diferentes				
Propoño metodoloxías diversas				

Tamén valoraremos aspectos organizativos sobre o emprego de materiais e distribución do grupo clase

Como organizo o grupo clase (expresado en porcentaxe de tempo)		%
	Traballo individual	
	Parellas	
	Pequeno grupo	
	Gran grupo	
Emprego recursos e materiais variados para a aprendizaxe		
Dou pautas de actuación ás familias para que traballen na casa consonte a metodoloxía seguida na clase.		

Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica.

Valoraremos a adecuación de obxectivos, contidos e criterios de avaliación á realidade do alumnado.

Comprobaremos se as avaliacións das materias inclúen o grao de desenvolvemento das competencias básicas, se a metodoloxía empregada é coherente cos obxectivos previstos, se se aplicaron as medidas de atención á diversidade de forma axeitada, e se as aprendizaxes do alumnado con relación ao previsto están axustadas.

Comprobaremos se o grao de desenvolvemento das programacións docentes foi suficiente e se a coordinación entre o profesorado se considera que cumpre as expectativas iniciais.

Con todos estes datos poderemos avaliar globalmente todo o proceso

Para valorarmos a nosa propia programación e acometer as reformas necesarias co fin de melloralas, usaremos como ferramenta esta lista de valoración:

Aspectos da revisión, avaliación e modificación da programación	1	2	3	4
Organizáronse os estándares en relación ás distintas unidades de programación.				
Definíronse axeitadamente os indicadores de logro dos estándares.				
Determináronse os estándares imprescindibles				
Están correctamente asociados estándares, instrumentos de avaliación e indicadores de logro.				
Deseñouse a avaliación inicial e definiuse que facer cos seus resultados				
Medidas de atención á diversidade: Tívoise en conta medidas xerais de intervención educativa				
Medidas de atención á diversidade: Contempláronse medidas para alumnado con neae				
Medidas de atención á diversidade: Fixéronse ACs no caso de estar autorizada				

Medidas de atención á diversidade: Atendeuse axeitadamente ao alumnado con sobredotación				
Definíronse programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación vinculados aos estándares				
Avaliouse a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación.				
Hai estratexias de promoción da lectura e da escritura				
Hai estratexias para inserir as TIC no proceso de ensino				
Aplícase a metodoloxía didáctica acordada.				
As tarefas están vinculadas a situacións reais, significativas e motivadoras para o alumnado				
Cada instrumento de avaliación se relaciona cos estándares de aprendizaxe.				
Hai procedementos e instrumentos de avaliación variados				
Os estándares imprescindibles están identificados				
Hai información de abonda ás familias e ao alumnado de estándares imprescindibles, criterios de cualificación				
Análise dos resultados das avaliacións individualizadas				
Coordinación entre o equipo didáctico				
Coordinación do profesorado a nivel vertical: outros cursos e etapas				
Tratamento preciso dos temas transversais				
Actividades extraescolares e complementarias				